

Natur og Miljø

Teknik og Miljø
Aarhus Kommune

Den 19. maj 2011

Referat arbejdsgruppemøde Åben Land, 16. maj 2011

Mødedato: 16. maj 2011
Mødetid: 8.30-12.30
Mødested: Natur og Miljø, Aarhus Kommune lokale 4
Deltagere: Susanne Østerby (SØ), repræsentant for sammenslutning af landboforeninger i Aarhus Kommune, DLMØ
Børge Nielsen (BN), repræsentant for sammenslutning af landboforeninger i Aarhus Kommune, DLMØ
Anders Kaa, repræsentant for sammenslutning af private vandværker i Aarhus Kommune og driftsleder på Malling Vandværk
Nikolaj Ludvigsen (NL), Conterra, konsulent for Vandmiljø og Landbrug, Aarhus Kommune
Eike Stubsgaard (ES), Vandmiljø og Landbrug, Aarhus Kommune
Rikke Warberg Becker, Vandmiljø og Landbrug, Aarhus Kommune
Charlotte Bamberg (CB), Vandmiljø og Landbrug Aarhus Kommune. Formand for arbejdsgruppen

Kopi til: Bo Vægter (BV), repræsentant for sammenslutning af almene vandværker i Aarhus Kommune og Aarhus Vand A/S
Mogens Bjørn Nielsen, afdelingschef Vandmiljø og Landbrug, Aarhus Kommune

Vandmiljø og Landbrug

Valdemarsgade 18
8000 Aarhus C

Sagsnr.: NM/11/00713-010
Journalnr.: 09.08.24P16
Sagsbeh.: Charlotte Agnes Bamberg

Telefon: 8940 2755
Direkte: 8940 2775
Telefax: 8940 2768

E-post: vandmiljo@mtm.aarhus.dk
Direkte: chba@aarhus.dk
www.aarhuskommune.dk

Dagsorden

1. Godkendelse af dagsorden
2. Konkrete arealer hvor der er brug for en indsats ved CB
3. Usikkerheder på beregning af nitratudvaskningen med udgangspunkt i et par eksempler ved NL
4. Endelig GEUS rapport ved ES
5. Indlæg om pesticidfund i Århus kommune jf. uddelte bilag fra GEUS rapporten: Pesticider i grundvand i Aarhus Kommune ved BN
6. Evt. -

Referat

1. Dagsorden godkendt – Enkelte bemærkninger til referatet af 9. maj 2011
 - a. Konkret vurdering i forhold til kommunens pesticidindsats blev uddybet på mødet
 - b. Byrådets ønske om nødvendig indsats i forhold grundvandsbeskyttelse som udtrykkes i budgetforliget tilføjes og vedlægges referatet.
 - c. Notat til teknisk udvalg vedlægges referatet.
 - d. Beslutning om anvendelse af balancemodel skal fremgå af referatet.
2. CB redegjorde for delindsatsområderne som skal danne grundlag for de arealer der skal vurderes samlet i forhold til nitratudvaskning. CB afgrænser de nitratfølsomme områder til matrikelgrænser og tilpasser disse til delindsatsområderne.

BN oplyste at LRØ og LMO repræsenterer 74 % af lodsejerne som har arealer i de nitratfølsomme indvindingsområder i Beder Indsatsområde (opgjort arealmæssigt). BN udleverede liste over lodsejerne og hvem der er tilknyttet LMO og LRØ samt et kort over dyreenheder knyttet til de respektive ejendomme i Beder Indsatsområde. NL sætter husdyrtryk på lodsejerlisten.

3. Usikkerheder på beregningen af nitratudvaskningen blev drøftet.
 - a. Da der arbejdes med beregning af udvaskning ud fra en balancebetragtning er det især usikkerheden på høstudbytte – herunder viden om høst af halm – og N-indholdet i husdyrgødning, som kan bidrage væsentligt til usikkerheden på beregningen.

- b. DLMØ undersøger om høstudbyttet ligger væsentlig fra normen i Beder Indsatsområde.
- c. NL undersøger hvorvidt det er muligt, at DLMØ fakturerer Aarhus Kommune, for indsamling af viden om områdets høstudbytt niveau.
- d. Der hentes data fra 10-15 af de største jordbrugere i Beder Indsatsområde (gerne jordbrugere som har arealer i nitratfølsomme områder).
- e. BN og SØ vender tilbage mht. levering og økonomi på indhentning af oplysninger vedr. høstudbytte i Beder Indsatsområde.

SØ og BN mener, at det ikke er rimeligt for landbruget, at usikkerheden kun kommer miljøet til gode. Begrundelsen herfor er, at indsatsplanerne skal sikre grundvandet. I tilfælde af usikkerhed skal usikkerheden afvejes til fordel for miljøhensynet, for at undgå risiko for forurening indenfor usikkerhedsintervallet. Det grundlæggende forsigtighedsprincip ligger også bag afvejning til fordel for miljøhensynet. NL henviser til at vi skal arbejde hen i mod at usikkerheden minimeres, hvilket er muligt ved fx dokumentation af høstudbytter og behandling af rågylle. NL opfordrer til at DLMØ kommer med forslag til håndtering af usikkerhedsberegningen. Dette vil blive gennemgået og drøftet nærmere på næste møde.

SØ foreslår, at man kan hæve niveauet for nitratudvaskningen ved godkendelse af husdyrbrug, hvis man er nået i mål med de generelle indsatser i delindsatsområdet. SØ oplyser at man nødvendigvis ikke tilgodeser grundvandskvaliteten ved at fastholde kravet om nitratudvaskningen på 50 mg/l idet landmanden kan skifte til planteavl, hvilket betyder øget nitratudvaskning. NL oplyser at Aarhus Kommune principielt skal sikre at miljømålene for alt grundvand sikres. Hvorvidt om man kan tillade udvaskning højere end miljømålet for grundvand i enkeltsager er tvivlsom, men undersøges til næste møde.

Konsekvenser for landbrugene i Beder Indsatsområde blev drøftet og det blev besluttet at DLMØ finder en rådgiver i eget regi som kan belyse konsekvenserne set ud fra landbrugs-perspektiv.

Der er flere måder at anskue problemstillingen:

- 3 store bedrifter som har arealer i nitratfølsomme områder.
 - delindsatsoplandsniveau.
 - type af drift:, svine-, kvæg og planteavl
4. ES udleverede Pesticidrapporten, Pesticider i Aarhus Kommune udarbejdet af Walter Bruch, GEUS. Rapporten bekræfter tidligere opgørelser.
 - Pesticider i hver 3. af de undersøgte borer
 - Pesticidfund over grænseværdien i 16 % af de undersøgte borer
 5. Oplæg af BN: Perspektivering af pesticidfund med baggrund i Pesticidrapporten. Hovedkonklusionen - at hovedparten af de fundne pesticider ikke anvendes i landbruget i dag. BN er enig i at bentazon er et problem og bør udfases. BN opfordrer Aarhus Kommune til at tage rapportens konklusion op til overvejelser og overveje, hvorvidt man får reel

beskyttelse for et total forbud af pesticider. Proportionalitetsprincippet bør overvejes – står udgiften mål med indsatsen.

Oplægget er et forsøg på at nuancere rapporten. Oplægget vedlagt referatet.

Natur og Miljø er enig i BN's oplæg og konklusioner ud fra det perspektiv oplægget er lavet i. Imidlertid er der kun i begrænset omfang analyseret for stoffer, der anvendes i landbruget mm i dag, fx glyphosat, så rapporten kan ikke tages som et udtryk for, hvad der er af stoffer i grundvandet, men som en indikator på, at der siver pesticider ned til grundvandet nogle steder. ES redegjorde for, at der ikke er dokumentation for, at landbruget ikke udgør et problem. Formålet med indsatsplanerne er at sikre grundvandet. Ved pesticider betyder det, at der skal gennemføres foranstaltninger mod de potentielle kilder, herunder også landbruget i de områder, hvor der er brug for en indsats.

BN foreslog, at DLMØ kan undersøge, hvilke pesticider der primært anvendes i dag i Aarhus Kommune; så Aarhus Kommune fremadrettet kan henvise vandværkerne til analyse af disse stoffer og deres nedbrydningsprodukter

ES foreslog at vedlægge dette referat til Pesticidrapporten for derved at få DLMØ bemærkninger til rapporten vedlagt.

Vaskepladser ved ES.

Vaskepladser er i Kommuneplanen klassificeret som grundvandsklasse 3 – det betyder at der som udgangspunkt ikke bør håndteres eller opbevares kemikalier i områder med særlig drikkevandsinteresser (OSD) herunder "sårbar" OSD¹. Hvordan kan vi så indrette vaskepladserne således at vi kan nedklassificere vaskepladser til grundvandsklasse 2, således vaskepladser kan etableres i OSD dog ikke "sårbart" OSD.

DLMØ vurderer, at der bør være vaskepladser i både OSD og "sårbart" OSD – alternativet vil være at landbruget håndterer pesticiderne uden for vaskepladser i eksempelvis "sårbart" OSD.

ES påpeger at der kan være problemer med overløb fra både beholder/tank og vaskeplads grundet ekstreme nedbørsbegivenheder, og at risiko for spild og uheld uden for vaskepladsen kan udgøre en trussel overfor grundvandsforekomsterne. BN oplyser at beholder/tank er dimensioneret efter ekstrembegivenheder.

ES oplyser at Aarhus Kommune som hovedregel ikke vil give tilladelse til vaskepladser i "sårbart" OSD, og at vi skal arbejde for etablering af vaskepladser uden for "sårbart" OSD.

ES forespørger om DLMØ vil deltage i en arbejdsgruppe om vaskepladser?

¹ "sårbart" OSD er en betegnelse for de nitratfølsomme områder som også har anden sårbarhed og som tilpasses mark, matrikel, og brugsgrenser.

DLMØ vil overveje muligheden for at inddrage egne eksperter i arbejdsgruppe vedr. vaskeladser.

6. evt.